

ZUGAN DUT ITXARO

IZTUETA'tar PAULO

Gabiltzan mundu ontan, erromes batekin topa nauzu. Aldatzen gora neketsu dabill. Marcel, beraren ize-na. Esistentzialismoaren abeslaria izaki, kantari dator. *Katolikotasuna* du kanta-gai. Lantxo ontan, belarriak erne, noakion entzunez. Bes-terik gabe, plazaratu dezadan gizon aundi au katoliko-atorretan. Au dut egin asmo.

* * *

«*Ego sum*». Ni nerez ezin ezagu-tu naiteke. Berak ederki: «Izatearen trajedi-zoritxar mingotza. Nere bizitzaren zergatikoa ikus baneza... Kaxkar naiz eta ezer gutxi naizelako biziki erremintzen. Ezin lekutu dezaket nerenean bame - misterioa.

Egaka doakit». Ba-dakit ba-naize-la; nola naizen ez. Nigan nork da-maidake erantzuna? Misterioa... Mundura ninduten jaurti; mun-duan nago. Munduak *ni* bat geiago du, *au* ta *ura* diran legetxe. Gizonok ba-dugu alkarrenganako joera bizia. Marcel konturatu zan. Utzi ditu bazterrean filosofi-alegiñak, eta be-re biotzaren ateak iriki. Laguntz-es-kerraren zai dago. Utikan gereiko-tasuna. Loratu bitez giza - animan, doai-muskillak lerdan, bat-besten el-kargoan. Lagun urko... torizu ne-retik dudan oro; ar nazu zurenean osorik. Gere erlazioeri gauzki, ob-jetive, so bagenie, sasi-gezurra baño ez genuke lortuko. Auzpeztu gaite-zen misterioaren oñetan umilki. Or-dañetan, ba-letorkigu ondorio ede-

rrik, ots, burutu ezinik gabiltzan problemaren erabakia. Begiratu diztirkor batek, biotz - bekokian, joko bagindu, uxatuko lizkiguke gere barne-keak. Jeiki bedi beraz, misterioaren illunpetik, egunsentia. Marcel'ek milla bider amesturiko goiz-nabarra! !

Azkenean, 1929'an, egunaren ederra dasta zizun. Bizitzan zear ikusiriko fede - izarrari zintzoki jarrai zion. «Berandu eldu naiz kristau federa, ibillaldi luze ta kupidagarri baten ondoren. Etzait damu ibiltari izana. Beste ainbeste opa diet, biotz-biotzez, nere oñak ibilligixako tokietatik dabiltzanei». Orain gutxi ibiltari gendun. Gaur, mendiaren puntan etzinez dakusgu.

Maiz erori oi zan larrimiñarep presondegian. Bortxaz, nostalgjiaren su-garretan kixkaltzen zan,

Mundua, kuedarik gabekoerlojua iduribidezaio. Teknikarenerdoiakku-tsutu du. Larrimiña, animaren gaxotasuna izanik, senda dezaket. Zatozkit bizi-laguna, samintasunean lagundu nazazun. Au gizonaren kementa, salbabideak arakutzen! Gratzi a ixilki barrendu zaio animan zear. Bertan zerutar musika piña nabari. Jainkoaren mintzoa dabilkio nunbait eresi - otsean. Nundik ote datorkit ori, itxaropena eraiñez? Entzun anima. Fedeak egiñik du egitekoa. Ulerkaitz zait oraindik misterioaren sakona, baño neretu ditut itxaropena ta fedea. Len, illak tristura zemaيداتen, urrundu ziztaizkidalako. Orain orde, maite

genituenak oska dauzkagu illerrietan eta Jainkoaren deia dakarkigute. Oroi nadin, benetan bizi zaizkit eta.

Misterioa argitan. «Santutasunean, —au osoosoki artuki— badakust adimen-altxor aundiko zerbait. Ontolojiaren atari da. Au aitortzeko ez bide dut lotsarik». Krisis gogorak astintzen dute gizona. Santutu edo nere burua il. Marcel'en pentsamentua norantz balantzatuko ote? Larrimiñaren legea bada. ki: *nazka*. Santutasunak, ostera, bizitza urrei-a dala dasaio. Jainkoaren urratsak oartu artaño, olaxe dabilkigu, gixajoa kezketan urtutzen.

Sar gaitez an Misterioan. MUNDUak arnas estua damaigu. Misterio-eguratsen, ba-genuke uhats be-teagorik. Ezkondu zan-geroz. espe-rirentziak erakutsiriko egiaren indarra zitzaion bultzagarri, erlijioa onartzeko. Garai ontan, filosofi-musak oparokien iztaldun, edota, igurtzi zion adimena. Bere familiarren argazkia eskuan zuala, zion: «Emen daudenak dira naizanaren zergatiko; auek, egunen batean, pozkidaz, eriotzara emanen naute-nakn.

Misterioak alkar batzen gaitu. *Ni zu ta ura* emen gaituzu besarkatzen anaikiro. Bai eder maitasuna! Nor-nairi papera utsean eskeñi dezaio- ket, idatzi dezadan gogokoen deritzaiona.

Maitasuna, bai, eriotz-mugarritik goruntz doa. Benazko maitasunean, niregan dut maitearen irudia, bera-

ren zatitxo puxka. Misterioari atek zabal banezazkio, eguzkiaren orratz bortitzak ninduteke soko, ots, Jaunaren arpegiak txorabiaturko.

Ni nmizanaren berri Zugan dakit, Jauna. Deika ta asperenka olesan Jainkoa idoro du. Ez noski kosmoloji bidez, au da, ex effectibus ad causam igoaz.

Marcel'i, misterioan sartzearekin batera, bizitzan ere, barne-aldaketa berezi bat gerta zitzaion. Estularriaren tulunbioan etsitzen zego nean, orduntxe zitun siñismenaren begiak zorrotz-zorrotz. Jainkoa gv baitan somatzen badugu ere, "Aesperientziz dasta eziña zaigu. ooilsoillik gogorazio ixill - garbietan txurgatzen dugu Aren bizia. Jainkoagana arrimatzen noan eran, nere izatasunaren biotz - muñetan barnekiago naiz kabitzen. Ez dezagun juzga Bera nor liteken. Etzaizkiogun eska egirpaper aitorrak. Aren nortasuna ukatzekotan, nere lenen... Zeru-erreñua muga gabea da. Graziak gozatzen dizkigu biotzak, garraz orduetan ezta ixurka. Gizaizatasunak ba-du zeregin: milikatu. Lotaratu gaitezen otoitzaren magaletan. Dezagun itxaropen. Onak ez bide digu gezur-itzarik emanen, gutxiago egiñik. Zuzentzen dizkiogun eskariak entzungarri zaizkio. Gu gatzazkio maiz sorgor. Espero nedukan ta itzuli nintzaion. Zorioneko nere itzulketa! !

Ain zuzen ere, fedean etzegon ain bizkor. Dei - eragikor batek barnak inñarrotsi zizkion: «...zergatik etze-

ra gurekiko?»). Mauriac'k zenun mintzo zitzaiona. Deiaren entzutearekin, bare zedukan adimen-itsasoan olatuak zerbait aserretu ziran. Obeki esan, bildur-oskirria zizun senti. Deia zeru - goitik zetorkion, Mauriac'en bidez. Erantzun ere, gizonki, eskertuz erantzun zion.

Charles Du Bos'ekin solasean ari zala, zion: «Ziur nago siñeskai egiak burua korapilloz beteko didatela. Ba-dakit, baño ez naiz bildur. Gogo-errotasunak ez bide nau menderatzen». Tjrezko biotza! ! Apaltasunaren oparia! ! Jainkoa gertu dula uste duanean, izkututzen doakiola konturatzen da, odei illunetan zaiola estaltzen. Alaere, barne-aolku batek indar damaio: *ez rutdirv arrotu*. Fedeak auxe eskatzen zion: igaro zedilla, konfiantza osoz, begiak itxirik, illunpean, tulunbioaren zubit gain, eroriko etzan ustez. Fedeak, goitiko izaki, goiean dizu sorteri. Emen oro da argi. Ta Jainkoa datzan xedea, berriz, argiaren-argi. Marcel'ek, Guardini'k esaniko ura ondo beretu zigun: «Fede, beste argitik pizturiko argia da».

Goi - eskerra bakoitzari dagokion moduan eratu oi da. Esperientzia mintzo zaio: «Ez nago zalantzan. Zorion betea nere, gaur goizean senti dutana. Goi-eskerrak bere lenen muxu biguña ezarri du animan. Bildurgarritzko itzak darizkidanak, baño egi - egizkoak. Kristautasunak esitu nau. Bere barrutietan barna larratu naiz. Eta zorionez». (Bataiatu zan egunean).

Itxarapena. Zatozkit itxaropen, animari dakidiodan arnas. Ekaitz eta larrimiñetatik garaille banendi, birtutez ederretsiko nintzake, maitasunean goi-malJak irabaziko nituzke. Biotz, itxaropen!! Jainkoak munduari denbora damaio. Ez da uzta berdearen gose. Bijoia gozatuz eldu arteño. Sasoia iritxi dezadaionean, itaia gañeah duke.

Bideratzen geran artzulo illunetan zear, itxaropenaren argi-txirristak baizik ez gaitu argitzen. Zatozkigu, Zu, argiaren-argi, edozein aize gaiztok itzaliko digun bildur baigaituzu. Kristo, Maria'ren errailetan gizondu zan-geroz, Elizarekin esposa zitzaigun eta, bidenabar, gizadi osoarekin. Irutasun - Donean zeraman eta daraman bizitza eguzki galdatan ixpillitu zigun. Berak gordetzen digu izkutuki izkutuenetan denbora guzien amaia: «Iñork ez daki ez egunik, ez ordurik». Filosofi; etzaitugu iragarle. Egiozu toki Jaunari, zure ordeak bete ditzan. Ala ere, filosofiak ba-du, ziurki, lenen-lenen dagokion betekizun bat: *gizona zmdu*. Ontan, Unamuno'kin bat dator. Pazientzi - onbideak zerutar-txertoa isasten digu.

Itxaropenak ba-du ziment-arria: Kristo'ren piztuera. Bai, Jauna. Zuzan eta lagun-urkoagan dut itxaro. Adixkidetasunak zeñen inñausketa bizigarri oi dagizkin geren bizitzan! Guzia kima berriak indartsuago erneko zaizkion itxaropenarekin. Maitasuna!! Karidadea darion itza.

Eduki dezakegun erregaluri balio tsuen, egirik ikusgarrien.

Eta zer da soñez jazten gaitun errealdade edo egitasun au? zer, ingurumariko izakiak abestuki, dantzugun polifoni xoragarri au? Auxe: *elkartasun - trazervdentalak, dagigun itzala.*

Jainkoa, ereskontza —orkesta— baten zuzendari duzu. Munduan gaudenok osatzen dugu. Eresi entzungarririk ateratzen da. Maitasunaren itsas-zabalaren barru-barruan gagoz. Mundua, ixpilluan antzo, urgañean dakusgu. Loituriko ixpillua dirudi. Tarteka-marteka Kristo'ren ditzira islatzen zaigu. Ikuskizunaren ederra ta sinfoniaren goxoa lortu nai badugu, begira dezaigun sor ta lor, aspertzeke. Nere maiteak jasaten duana, bedi nere janari. Onela dukegu, gurea ez dan, baño dakusgun erreñu ori. Ken ditzagun lur-arropak «ta bota gaitezen itsasora.

Olatu illun batek bultzatuko gaitu eztakigu norantz. Ez gabilzkizu gu gere aalmenez. Olatuak bat-bes-ten segidan garamatzi. Itxaropenaren besoetan goaz kairuntz.

* * *

Marcel'ek onelaxe margoztuko lizuke gizadia munduan. Mundua artzulo bat duzu. Sartzen gera bere aozulotik. Asieran, illuna, sapaie-tako ituzur otsa ixilla urratuz. Areago, putzu, irrits-uneak, aldika arri latzak zauritzen gaituzte. Ba-dugu itxaropen, irtera billatuko dugun fede itxua. Dezagun bular. Azkenean. Ara!! Ikusten? Argia. Eldu gera

ta zillarrezko itsasoan murgill, zeru amestuan. Gizadi osoa dago gaxorik. Artzuloaren barruan dabill. Sem e asko ta asko daramazki erromesean. Artegi bakarrera bildu baleza berekin daraman artaldea... Pozarren, bai, edanen lukete ur gezatik.

Ba-dakigu nolakoa den Marcel'-en deia: *alkar - laguntza*. Gatzazkion deiari biotz-ukibera, Gaitezen fededun.

Eskutan erabilli ditudan liburuak:

«La filosofía de hoy». (Sciacca)

«Filosofía contemporánea». (Coppleston)

«El existencialismo en su aspecto ético». (Alcorta)

«Literatura del siglo xx y cristianismo». (Moeller)

«Estafeta Literaria».

Orixe'ri erantzuna

Jaun agurgarria: lotsatuta be gelditu naz emon daustan erantzunagaz. Zer esango dabe ezagutzen nabenak? Orixe Kamiñazpi'ri «bedori»-ka!

Bai, ba, «Ekin»-go idazlea nintzala esan neban eta zarren bat izango nintzala pentsau eban berorrek. Ez, enaz gaztea baiña berorren ondoan bai. Ez dakit zenbat baiña mende laurden bat bai arrikkure. Beraz elizgizon edo osagille be enaz eta ez dagokit berorren «bedori»-rik.

Eta alkarregaz urteetan baiña beste alderik ez begeunke! Baiña ba-daukagu bai, ta ez gitxi be. Eskola bakua naz ni. Amabi urte osta-osta neukazala lanean asi nintzan. Eta ordurako makinabat besigutarako tresna aita zanari enkamau neutsazen.

Gerora ez dot ezetariko ikasketarik egin. Esku-langilleen lana bai sendo!

Onenbesteagaz asi nadin berorrei erantzuten.

1.—Egia da «Ekin»-era neure erriko barriak'eta bialtzen nebazana (orduan, eta oraintsu beste bat izen onegaz ikusi arte, «Iturrondo» izenpetzen neban) baiña bertako idazleetan Manterola ta IbagutxL bakarrik daukadaz gogoan. Eta berorrek a artikuluagaz egin ebala diñon idazlan aren barri sekula ez dot euki.

2.—«Ni neu», «zu zeu» ta olakoak asko esaten dira Ondarru'n eta bere errazoi-txoaz izango dabela-ta nago.

3.—«Bekidaz» dala-ta diñostana egi andia da. Neuk be sekula erabilli ez dodan itz au erabiltzeko komtu apur bat artu bear neban. Dana dala, eskarrik asko.

4.—Au, iñoren eztabaidetan sartzia da baiña. Txillardegí'ri Pera Leartza'koan darabilen euskeraren akatsak agertzean bat auxe aitatzen dau: «la orde-na, a. b.: ba-dakit ala dana. Gv-e aldean ez det beñere entzun eta belarrian min aundia ematen dit». Bear bada Gipuzko'an ez da —na ori erabilliko, baiña Bizkaia'n bai. Bizkaia'n ederto dakigu —la ta —na'ren zeregiña bereizten, eta ori euskera ona da. Artikuhi onetan bietara ikusi leike.

5.—Azkenez arlo barri bat. Azken-aurreko «Jakin'en geigarrian» artikulutzazko berorreu idazlana ikusi-ta neidi: be gai beratzaz zeozertxu idatzi neban, baiña beti bialtzeko, berandutu egin iatan. Eta orain ez-baian gelditu naz. Ia Orixe jaunak astiñaldi ederren be emoten daustan! Baiña besterik ez bada be Ondarru'ko artikululegeak norbaiteri atsegin izan leitekiozalata, or doa ezer aldatu barik.

Besterik ez, Orixe jauna, Parkatu ta agindu.

Kamiñazpi